

Dnro HML/189/00.02.00/2017

Valtuustoaloite Hämeenlinnan kaupungin keskusta-alueen pysäköintiratkaisun uudistamiseksi - Ville Lintula ym.

KV 5.6.2017 § 104

Valtuutettu Ville Lintula jätti valtuustolle, siitä ennen kokousta puheenjohtajalle ilmoitettuaan, seuraavan kirjallisen valtuustoaloitteen, jonka olivat hänen lisäksi allekirjoittaneet valtuutetut Antti Ahonen, Anni Puntila, Seppo Kuvaja, Helena Lehkonen, Jarmo Vainio, Pekka Arvio, Kalle Virtanen, Päivi Kankaanmäki, Pekka Kääriäinen, Kaija-Leena Savijoki, Vesa Kaloinen, Juha Tuomi, Jenna Kankaanpää, Teppo Turja, Jukka Sorvari, Antero Niemelä, Kari Ilkkala, Juha Kallioinen, Teija Arvidsson, Kylli Kylliäinen, Irmeli Lehtonen, Andrei Sergejeff, Irma Taavela, Ritva Oinonen, Juhani Lehto, Anne Laatikainen, Leena Suojala, Matti Mikkola, Jani Koivusaari, Vesa Mäkinen ja Airi Raitaranta:

YHTEENVETO VALTUUSTOALOITTEESTA

Tämän valtuustoaloitteen päätavoite on saada aikaan ja käyttöön pysäköintiratkaisu, joka omalta osaltaan antaa edellytykset Hämeenlinnan kantakaupungin ruutukaava-alueen elinvoiman kehittymiseen kaupungin strategian mukaisesti. Aloitteeseen sisältyvä kokonaisvaltainen pysäköintiratkaisu on osittain ristiriidassa aiemmin tehdyn pysäköintistrategian pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa, mutta tällä ratkaisumallilla haetaan lyhyen aikavälin vaikutuksia keskusta-alueen kehittymiseen ja vilkastumiseen. Aloitteen mukaisen ratkaisun käytäntöön vienti voi edellyttää tehtyyn pysäköintistrategiaan muutoksia. Aloitteen päätavoite on saada aikaan nopean aikavälin mitattavissa olevat positiiviset muutokset keskustan tilaan ja ratkaisu tulee saada kokeilukäyttöön aikavälille 10/2017-12/2019. Aloite ei ota kantaa pitkän aikavälin pysäköintistrategiaan, tulevaisuudessa tarvittaviin pysäköintilaitoksiin ym., vaan tahtotilana on lyhyemmän aikavälin positiiviset vaikutukset kaupunkimme keskustamme tilaan.

Keskustan eloon saaminen edellyttää kaupungilta lähivuosina paljon myös muita toimenpiteitä, mutta pysäköinnin sujuvoittaminen ja helpottaminen on aloiteryhmän näkemyksen mukaan yksi oleellinen perusedellytys ja nopealla aikavälillä vaikuttava toimenpide.

Aloitteen lähtökohtana on perushyväksymä sille, että kaupungin yksi oleellinen päätehtävä tulee olla asumisen, elämisen, palvelujen käyttämisen ja työn tekemisen mahdollistaminen ja helpottaminen.

Ehdotettavan pysäköintiratkaisun tavoitteet

Valtuustoaloitteeseen sisältyvän pysäköintiratkaisun tavoitteita ovat:

- Keskustassa autolla työssä käyvien elämän helpottaminen ja työtehon lisääminen
- Keskustapalveluiden käyttäjien määrän lisääminen ja keskustan käytämisen helpottaminen
- Keskustassa toimivien yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyyn kehittäminen
- Keskustassa asumisen sujuvoittaminen ja uusien asukkaiden saaminen

- Pidempiaikaisten keskustavierailijoiden ja turistien pysäköinnin mahdollistaminen
- Liikehuoneistojen käyttöasteen nostaminen ja uusien yritysten saaminen keskustaan
- Kaupungin pysäköintiin liittyvien talousaspektien ja ansaintalogiikan uudistaminen ja järjeistäminen
- Pysäköintiratkaisun ylläpidon hallinnon tehostaminen ja kustannussäästöjen aikaansaanti
- Pysäköintiratkaisun vaikuttavuuden ja hyödyllisyyden mittaaminen ja varmistaminen

Lähtötilanne

Keskustan nykytilassa on tunnistettavissa seuraavat haasteet:

- Ruutukaava alueella on tällä hetkellä tyhjillään n. 70 liiketilaa.
- Alkuvuoden 2017 aikana keskustassa on aloittanut jonkin verran uusia yrittäjiä. Heidän suurin huolenaihe on asiakasvirtojen vähyys.
- Loppuvuoden 2017 aikana on vielä odotettavissa monen yrityksen osalta toiminnan lopettaminen tai siirtyminen muualle. Oleellisin syy tähän ei ole oman liikeidean tai kilpailukyvyyn puute, vaan asiakasmäärän pienuus.
- Alkuvuodesta aloitettu rajoitettu tunnus pysäköinnin kokeilujakso ei todennäköisesti ole tuottanut sille asetettuja tavoitteita ja on helpottanut vain erittäin rajatun asukaskunnan ja keskustan työntekijän elämää. Ratkaisu nykyisellä tavalla toteutettuna on tuonut myös negatiivisia syy-seuraus vaikutuksia. Esim. tänä kesänä Hämeen Linnan vierailijoiden on erittäin haasteellista löytää autolleen Linnan läheisyydestä pysäköintipaikkaa työssäkävijöiden täyttäessä saatavilla olevat ilmaiset paikat n. klo 06:30.
- Pysäköinninvalvonnan ja aluevalvonnan toimintatulot laskivat vuonna 2016 160 000 eurolla edellisvuodesta. Kaupungin tilinpäätöksessä tuottojen laskemisen syyksi esitetään pysäköintivirhemaksujen pienempi kirjoitusmäärä (perusteina taantuma ja ihmisten varovaisuus pysäköimisessä) sekä Goodman-kauppakeskuksen ilmainen pysäköinti
- Keskustaamme leimaa tyhjyys ihmisistä, vain vilkkaimmilla katuosuuksilla on arkipäivisin autoja pysäköitynä ja erityisesti lauantait ovat erittäin hiljaisia. Kesäaikaan- tori ja tapahtumat tuovat jonkin verran elämää keskustaamme.
- Kaupan ja palveluiden käyttäminen on pääosin suuntautunut alueille ja keskuksiin joissa pysäköinti on tehty mahdollisimman helpoksi, vaittomaksi ja myös useimmiten maksuttomaksi.
- Laajan talousalueemme (Hämeenlinna, Hattula, Janakkala) asukkaat ja myös kesämökkiläiset (alueella yhteensä yli 11t vapaa-ajan asuntoa) suuntaavat hankintojensa tekemisen ja palveluiden käyttämisen helpommin autolla saavutettavissa oleviin liikepaikkoihin. Hämeenlinnan ydinkeskustan kilpailijoita kuluttajapalveluiden näkökulmasta ovat ainakin Hyvinkää, Riihimäki, Tiiriö ja Ideapark. Keskustaamme lounaiskulma ja kauppakeskus Goodman ovat kuitenkin tuoneet erinomaisen piristysruiskeen pärjäämiseemme tässä vallitsevassa kilpailutilanteessa.

Aloite kokonaisvaltaiseksi pysäköintiratkaisuksi aikavälille 10/2017-12/2019

Aloitteessa esitettävä pysäköintiratkaisu kokeilujaksoksi 10/2017-12/2019 pitää sisällään toisiinsa sidoksissa olevat osa-alueet. Niiden irrottaminen toisistaan tai vain osittainen toteuttaminen voivat vaarantaa ratkaisun tavoitteiden toteutumisen. Osa-alueiden alakohtien tarvittavien tarkennuksien ja toteutustapojen tulee seurata aloitteessa kuvattuja suuntaviivoja ja osa-alueen toteutustavan peruserätyksiä. Aloitteen tarkemmassa valmistelussa, suunnittelussa ja täytäntöönpanossa tulee ottaa huomioon ratkaisun kaikki eri osa-alueet ja niiden päälinjaukset.

Tämän ehdotetun pysäköintiratkaisun vaikuttavuuteen tulee rakentaa seuranta- ja mittaamismalli, joka auttaa ratkaisun käytäntöön viennissä, mahdollisesti tarvittavissa muutoksissa sekä toteutetun ratkaisun hyödyllisyyden varmistamisessa. Tässä mittaamismallissa voidaan huomioida esim. seuraavia menetelmiä ja toteutustapoja:

1. Lähtötilanne ja seurantakysely keskusta-asukkaille ja keskustassa työssäkäyville
2. Mittausmalli keskustan yrittäjille ja kuluttajapalveluja tarjoaville yrityksille:
  - a. asiakasmäärä 4Q2016>4Q2017
  - b. asiakasmäärä 2015>2016>2017>2018
  - c. keskiostoksen kehitys > liikevaihdon muutokset
3. Liiketilojen käyttöaste 2017>2018
4. Keskustan työntekijöiden määrä

Esitämme selvitetäväksi ja tarkemmin valmisteltavaksi seuraavat pysäköintiratkaisun osa-alueet:

1. TUNNUSMALLI KÄYTTÖÖN KOKO KESKUSTA-ALUEELLE

Asukas- ja yrityspysäköintitunnusmallin laajentaminen kattamaan koko keskustan ruutukaava-alue ja myös Linnan ympäristö. Tunnusta ei voi kuitenkaan käyttää pitkäaikaispysäköintiin kuluttajapalveluiden kannalta vilkkaimmilla katuosuuksilla :torin ympäröivät katualueet, Raatihuoneenkatu, Sibeliuksenkatu välillä Palokunnankatu-Birgerjaarlinkatu, Kasarminkatu välillä Birgerjaarlinkatu Palokunnankatu ja Hallituskatu välillä Rauhankatu Saaristenkatu.

HYÖDYT:

Työpaikoituksen helpottuminen ja ihmisten työajan tehostuminen.

Keskustan houkuttelevuus asuinalueena esim. 2 auton perheille

Pitkän aikavälin budjetoitava tulovirta kaupungille, joka ylittää nykyiset keskusta-alueen pysäköintimaksutulot. Nykyisestä maksullisesta pysäköinnistä saatavat tulovirrat korvautuvat tunnusmaksuilla ja on odotettavissa, että tuloutuvat rahamäärät ylittävät selkeästi nykyiset pysäköintimaksut.

Keskusta-alueen oleellimmän turistikohteen saavutettavuus vierailijalle autolla.

Lyhytaikainen asiointipysäköinti vilkkaimmilla katuosuuksilla ei vaarannu.

Nyt tyhjät pysäköintipaikat kaduilla saadaan hyötykäyttöön.

Saatavista pysäköintituloista ei tarvitse maksaa osuuksia pysäköintioperaattoreille (esim. Easypark) vaan kaikki tuotot jää kaupungin tuloihin.

2. MAKSUTON ASIOINTIPYSÄKÖINTI KOKO KESKUSTA-ALUEELLE

Koko keskusta-alueelle maksuton kiekkopysäköinti asiointipysäköintiin. Pysäköinnin aikarajoitus määritellään aikavälille 30 min – 3h alueesta riippuen. Esim. Tori 30 min, Tori + 1 kortteli 1h , Tori + 2 kortteliä 2h ja muut katualueet ruutukaava-alueella 3h maksuton. Nämä aikarajoitukset ovat voimassa arkipäivisin 08-18 ja ydinkeskustan kauppa-alueilla myös lauantaisin 09-16. Muutoin iltaisin ja viikonloppuisin keskusta-alueella on vapaa pysäköinti pois lukien tori 30 min.

HYÖDYT:

Keskustan kilpailukykyiseksi aikaansaanti kauppapaikkana ja kuluttaja-/asukaspalveluiden sijaintipaikkana

Keskustan yrittäjien liiketoimintaedellytysten kehittäminen, työllistämisen kasvattaminen ja verotulojen lisääminen

Keskustan viihtyvyyden ja elinvoiman kasvattaminen kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti

Hämeenlinnan keskustan painoarvon ja käyttöasteen kasvaminen kasvukäytävän keskipisteenä

3. PIDEMPI AIKAISEN PYSÄKÖINNIN MAHDOLLISTAMINEN JA HELPOTTAMINEN

Kaivoparkin yläkansi: 3 h maksuton, 12 h 3€, vrk 5€ ja työpysäköintiin kuukausikortti 20€/kk.

HYÖDYT:

Tehdyn investoinnin parempi hyödyntäminen ja Kaivoparkin käyttöasteen kasvattaminen.

Pitkäaikaispysäköinnin mahdollistaminen pidempiaikaisille vierailijoille ja Eureninkadun ja Kaivokadun bussilinjoja käyttäville pendelöijille.

Yrityspysäköintitunnusta edullisempi vaihtoehto työpysäköintiin keskustassa

ETENEMISEHDOTUS

Aloiteryhmä ehdottaa, että valtuusto valtuuttaa kaupunginhallituksen valmistelemaan aloitteen mukaisen pysäköintiratkaisun mahdollisimman nopealla aikataululla. Asian käsittelyn nopeuttamiseksi ehdotamme myös asian suunnitteluun ja tarkentamiseen yhdessä lautakunnan kanssa projektiryhmän perustamista. Tässä työryhmässä on hyvä olla mukana asiakokonaisuuteen liittyvät tahot ja asiantuntijahenkilöt jotka tarkentavat aloitteen mukaisen toteutus suunnitelman läpiviennin. Ehdotamme työryh-

mässä edustetuiksi kaupungin johdon (esim. strategijaoh-
ja), keskustayrittäjien edustajat, pysäköintiyhtiön johdon, kaupunkirakenne-
lautakunnan puheenjohtajan ja tarvittavan määrän kaupunginvaltuuston jä-
seniä. Lisäksi ryhmässä on hyvä olla mukana myös muita tarvittavia asian-
tuntijoita joista on lisäarvoa mahdollisimman toimivan ratkaisun aikaan-
saamiseksi.

Realistinen – ja samalla varmasti haasteellinen aikataulu- on saada ratkai-
su käyttöön 1.10.2017 alkaen. Tämä edellyttää esimerkiksi liikennemerkki-
suunnitelman muutoksen johon saatava myös poliisiviranomaisten suos-
tumus.”

Päätös: Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteen kaupunginhallituksen käsi-
teltäväksi.

- - - -

KH 19.6.2017 § 317

Valmistelija: hallintopäällikkö Niina Kuusela, p. 03 621 2007

Hämeenlinnan kaupungin hallintosäännön 104 §:n mukaan valtuutettujen
aloitteet tulee lähettää valtuustosta kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen kau-
punkirakennelautakunnalle valmisteltavaksi. Valmistelu tulee tehdä
31.12.2017 mennessä.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Muutoksenhaku: Liite 2.

Lisätietoja antaa hallintopäällikkö Niina Kuusela, p. 03 621 2007.

Tiedoksi
HML/kaupunkirakennelautakunta